आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लागि दोस्रो गाउँसभाको १३औं अधिवेशनमा उपाध्यक्ष श्री आश्राचन राईज्यूबाट प्रस्तुत भएको बजेट भाषण

सम्मानित सभाका सभाध्यक्ष ज्यू, सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारी ज्यूहरु, उपस्थित महानुभावहरु ।

1= तेह्रौ गाउँसभामा उपस्थित हुनुभएका सम्पूर्णमा हार्दिक अभिवादन र स्वागत व्यक्त गर्दै नेपालको संविधानको धारा २३० को व्यवस्था बमोजिम मानेभन्ज्याङ गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष तथा यस गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले सम्मानित गाउँसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु

2= यस अवसरमा म राष्ट्रिय स्वाधिनताको रक्षा र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र शासन व्यवस्था स्थापनाका लागि भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन लगायत विभिन्न आन्दोलनहरुमा आफ्नो ज्यानको आहूती दिनुहुने महान शहिदहरुप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

3= आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको संघीय लोकतान्त्रिक राज्य प्रणाली, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, मानेभन्ज्याङ गाउँपालिकाका विभिन्न कानुनहरु, आवधिक योजना, दिगो विकासका लक्ष्यहरु तथा गाउँपालिकाका नीति तथा कार्यक्रमलाई आधार मानेको छु।

4= संविधानको मुख्य मर्म वित्तीय सङ्घीयता अन्तरगत आन्तरिक स्रोत सङ्कलन र परिचालन गर्ने अधिकार रहेको छ । तर मानेभन्ज्याङ गाउँपालिकाको सङ्कलित आन्तरिक आम्दानी तथा राजस्वको अवस्था हेर्दा न्यून रुपमा आन्तरिक आय सङ्कलन भएको देखिन्छ । नागरिकले तिरेको करबाट नै सबल स्थानीय तह निर्माण हुने तथा स्थानीय सरकारको स्थायित्व मुख्य आधार पनि आन्तरिक आम्दानी नै भएकोले सम्पूर्ण मानेभन्ज्याङवासी नागरिकहरुमा तोकिएको समयमा आफूले तिर्नु पर्ने करका दायित्वहरु भुक्तानी गरिदिन हुन सादर अनुरोध गर्दछु ।

5= स्थानीय माग र आवश्यकता अथाह छ सबै क्षेत्रलाई समेटेर बजेट निर्माण गर्नु चुनौतिपूर्ण अवस्था रहेको छ । तथापी उपलब्ध स्रोतको समुचित बाँडफाँड गर्ने प्रयास गरिएको छ । सबैलाई सबै योजना र कार्यक्रमबाट समेट्न नसके पनि सबैको प्रतिनिधित्व हुने गरी समेटिएको छ भन्ने विश्वास लिएकोछु ।

6= आर्थिक वर्ष २०७८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा आर्थिक मितव्ययिता, कार्यान्वयन क्षमता, विकासको आवश्यकता तथा नागरिकका अपेक्षालाई प्राथमिकता दिएको छु ।अनुत्पादक लागानी र अनावश्यक खर्चलाई कटौती गर्दै स्थानीय स्रोत साधन, स्थानीय सीप र जनशक्ति परिचालन गर्दै सेवा, उत्पादन र रोजगारी अभिबृद्धि गर्ने योजना र कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय !

७. अब म चालु आ.व.को असार ९ गते सम्मको अवधिको बजेटको प्रगति र समीक्षा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।चालु आव २०७९/८० मा शुरु बजेट ५० करोड १५ लाख ६७ हजार ८३० रुपैंया रहेकोमा आर्थिक बर्षको चौथो त्रैमासिक सम्ममा संशोधित अनुमान ५५ करोड २८ लाख १२ हजार ८६७ पुगेको छ । जसमध्ये समिक्षा अवधिमा ३९ करोड ४८ लाख ७२ हजार ६६२ अनुदान तथा राजश्व प्राप्ति र गत आवको बैंक मौज्दात अ.ल्या. ८ करोड ४८ लाख ३१ हजार ३७ रुपैंयाँ गरी जम्मा आम्दानी र प्राप्ति ४९ करोड ९७ लाख ३ हजार ६९९ रहेको छ । यो कुल बजेटको ८६ प्रतिशत हो । गत आवको यही अवधिमा कुल बजेटको ८१ प्रतिशत अनुदान तथा राजश्व प्राप्ति तथा बैंक मौज्दात रहेको थियो ।

८. प्राप्त अनुदान तथा राजश्व मध्ये संघीय सरकारबाट हस्तान्तरण गरिएको अनुदान रकम ३१ करोड ८० लाख ८९ हजार, प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरण भएको अनुदान रकम १ करोड ७५ लाख ८३ हजार ९८६ रहेको छ । त्यस्तै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाँडफाँटको रकम ५ करोड ६७ लाख ६६ हजार २५९ र आन्तरिक राजश्व रकम २४ लाख ३६ हजार ४१७ तथा बाँकी गत आवको बैंक मौज्दात अल्या रहेको छ ।

९. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँटको अनुमान रकम ९ करोड ११ लाख २३ हजार ८३० रहेकोमा समिक्षा अवधिमा ५ करोड ६७ लाख ६६ हजार २५९ मात्र प्राप्त भएको छ जुन कुल अनुमानको ६३ प्रतिशत हो । यसबाट गाउँपालिकाको कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्चमा अत्यधिक चाप सिर्जना गरेको छ । गाउँपालिका चालु आवको कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च धान्न असमर्थ हुने देखिन्छ ।

१०. त्यसै गरी चालु आवमा संघीय सरकार एवम् प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरणको अन्तिम त्रैमासिक किस्ताको ५० प्रतिशत कटौटी भएको कारणले पुँजीगत खर्च (विकास बजेट) तर्फको

आयोजना/कार्यक्रमहरु तथा यस स्रोतबाट विनियोजन भएका चालु तर्फका केही कार्यक्रमहरुको भुक्तानी चालु आर्थिक वर्षमा गर्न नसकिने परिस्थिति उत्पन्न हुनसक्ने तर्फ समेत सचेत हुनुपर्ने देखिन्छ ।

११. त्यसै गरी चाल आवको अनुमानित आन्तरिक राजश्व रकम ७७ लाख रहेकोमा समिक्षा अवधिमा २४ लाख ३६ हजार ४१७ संकलन भएको छ । जुन कुल अनुमानको ३२ प्रतिशत हो । गत आवमा यही अवधिमा आन्तरिक राजश्व संकलन ५१ प्रतिशत रहेको थियो ।यसले हाम्रो आन्तरिक राजश्व संकलनको अवस्था कमजोर देखाउँछ । लक्षित राजश्व संकलन गर्न आगामी आर्थिक वर्षको सुरुवातबाट नै आर्थिक ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वायन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१२ .अब म चालु आवको समिक्षा अवधिमा भएको खर्चको प्रगति सभासमक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

चालु आवमा हाल (असार ९) सम्म कुल बजेटको ५९ प्रतिशत अर्थात ३२ करोड ४५ लाख २८ हजार ५४२ रुपैयाँ खर्च भएको छ । गत आवमा यही अवधिमा खर्चको प्रगति ५५ प्रतिशत रहेको थियो । यसले विगत आव भन्दा गाउँपालिकाले ४ प्रतिशतले बढी खर्च गर्न सफल भएको देखाउँछ ।

१३. कुल खर्च रकम मध्ये चालु खर्च ६० प्रतिशत पुँजीगत खर्च ५७ प्रतिशत रहेको छ । गत आ.व.को यही अवधिमा चालु खर्च ६२ प्रतिशत र पुँजिगत खर्च ४५ प्रतिशत रहेको थियो ।यसले चालु खर्चमा मितव्ययिता बढेको तथा विकास निर्माण लगायतका पुँजिगत खर्चमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गरेको देखिन्छ ।

सभाध्यक्ष महोदय तथा सभाका सदस्य ज्यूहरु

१४. अब म यस सम्मानित गाउँसभामा आगामी आर्थिक बर्षका लागि आय तथा व्ययको अनुमान (बजेट) र व्यय तर्फ विनियोज भएका कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।सर्वप्रथम म आय र व्ययको सारांश प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।आगामी आर्थिक वर्षका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तारण, संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार राजश्व बाँडफाँट र सवारी साधन कर, गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्व र चालु आवको अनुमानित बैंक मौज्दातको विवरण र त्यसबाट विनियोजन हुने कार्यक्रमहरुको विवरण सम्मानित सभासमक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१५. आगामी आर्थिक वर्षमा कुल ५०,११,९६,९१५ (पाखस करोड एघार लाख छयानब्बे हजार नै सय पन्ध्र मात्र) आय अनुमान गरिएको छ ।जसलाई म शीर्षगत रुपमा प्रस्तुत गर्दछु ।

क्र.सं.	अनुदान/राजश्वका प्रकार	रकम	कैफियत
	संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण		
१	वित्तीय समानीकरण	९०००००००	**नौ करोड**
१.	सशर्त चालु अनुदान	२१४२००००००	**एक्काईस करोड बयालीस लाख**
२.	सशर्त पुंजीगत अनुदान	३०२००००००	**तीन करोड दुई लाख**
३.	समपूरक अनुदान पुंजीगत	६०००००००	**साठी लाख**
४.	विशेष अनुदान चालु	११५००००००	**एक करोड पन्ध्र लाख**
	जम्मा	**३५१९००००००**	**पैतीस करोड उन्नाइस लाख**
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण		
	वित्तीय समानीकरण	५४१२०००	**चवन्न लाख बाह्र लाख**
५.	सशर्त चालु अनुदान	८५७०००	**आठ लाख सन्ताउन्न हजार**
६.	सशर्त पुंजीगत अनुदान	७७५९०००	**सतहत्तर लाख उनन्साठी हजार**
७.	समपूरक अनुदान पुंजीगत	१००००००००	**एक करोड**
	जम्मा	**२४०४८०००**	**दुई करोड चालीस लाख अठ्चाली हजार**
	बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने राजश्व		
८.	बाडफाँटबाट प्राप्त हुने राजश्व संघीय सरकार	८५२२०२००	**आठ करोड बाउन्न लाख बीस हजार दुई सय**
९.	बाडफाँटबाट प्राप्त हुने राजश्व प्रदेश सरकार	४२४७०००	**बयाली लाख सत्चालीस हजार**
१०.	बाडफाँटबाट प्राप्त हुने दहत्तर बहत्तर शुल्क	२५०००००	**पच्चीस लाख**
११.	घरजग्गा रजिष्ट्रेसन शुल्क	५०००००	**पाँच लाख**

१२.	बाडफाँटबाट प्राप्त हुने रोयल्टी	१७१५	**एक हजार पन्ध्र**
जम्मा		**९२४६८९१५ नौ करोड चौवीस लाख अठ्सठ्ठी हजार नै सय पन्ध्र**	
आन्तरिक राजश्व र बैंक मौज्दात			
१३.	आन्तरिक राजश्व	७८०००००	अठहत्तर लाख
१४.	बैंक मौज्दात	२५००००००	दुई करोड पचास लाख
जम्मा		**३,२८,०००००/-**	
कुल जम्मा आय अनुमान		**५०,११,९६,९१५/- पचास करोड एघार लाख छयानब्बे हजार नै सय पन्ध्र ।**	

सभाध्यक्ष महोदय,

१६. अब म सम्मानित सभासमक्ष अघि उल्लिखित आय अनुमानबाट विनियोजित कार्यक्रम सम्मानित सभासमक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।यी कार्यक्रमहरुलाई तीन भागमा सम्मनित सभासमक्ष वाचन गर्न चाहन्छु ।

क. संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित सशर्त कार्यक्रमहरु

ख. प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित सशर्त कार्याक्रमहरु

ग. गाउँपालिकाले विनियोजन गर्ने कार्यक्रमहरु

१७. सर्वप्रथम स संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित सशर्त सशर्त अनुदान रकम रु. २६,१९,००,०००/- (छब्बीस करोड उन्नाईस लाख) बाट विनियोजित कार्यक्रमहरु सभासमक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । यस अन्तरगत सशर्त चालु अनुदान, सशर्त पुँजीगत अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान रहेका छन ।

(यसका विस्तृत कार्यक्रम अनुसूची- १ मा उल्लख गरिएको छ)

१८. यसपछि म प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरि सशर्त अनुदान रकम रु. १,८६,३६,०००/- (एक करोड छयासी लाख छत्तीस हजार) बाट विनियोजित कार्यक्रमहरु सभासमक्ष पढेर सुनाउन चाहन्छु ।यस अन्तरगत सशर्त चालु र पुँजीगत तथा समपूरक अनुदान रहेका छन् ।

(यसका विस्तृत कार्यक्रम अनुसूची- २ मा उल्लख गरिएको छ)

१९. त्यसैगरी, गाउँपालिकाबाट विनियोजित रकम रु. २२,०६,६०,९१५/-(बाइस करोड छ लाख साठी हजार नै सय पन्ध्र रुपैया) को कार्यक्रमहरु सम्मानित सभासमक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । वित्तीय समानीकरण, राजश्व बाँडफाँट तथा आन्तरिक राजश्व र बैंक मौज्दातबाट गाउँपालिकाले विभिन्न कार्यक्रमहरुमा बजेट विनियोजन गरेको छ ।पालिकास्तरको योजनाको लागि ७ करोड ४५ लाख २९ हजार, ७१५, स्वास्थ्य क्षेत्रमा ९० लाख ६५ हजार, शिक्षाको लागि १ करोड ५८ लाख २५ हजार, कृषि तथा पशु सेवा तर्फ ६५ लाख, लक्षित तर्फ ३४ लाख ६१ हजार विनियोजन भएको छ । साथै वडा तर्फ २ करोड ९७ लाख २९ हजार विनियोजन गरिएको छ ।

(यसका विस्तृत कार्यक्रम अनुसूची- ३ मा उल्लख गरिएको छ ।)

सभाध्यक्ष ज्यू, गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु

२०. अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा मार्गदर्शन प्रदान गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू, सम्पूर्ण वडाध्यक्ष ज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु, विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्य ज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारी ज्यूहरु लगायत सबैप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । धन्यवाद ! जय मानेभन्ज्याङ!

आश्राचन राई

उपाध्यक्ष

मानेभन्ज्याङ गाउँपालिका,ओखलढुङ्गा

२०८०/०३/१०